

Posudek diplomové práce

Diplomantka: Martina Filipová
Studijní obor: španělština
Téma práce: „Prostor a čas v románu Vargase Llosy *Vypravěč*“
Rozsah: 66 stran
Vedoucí: Prof. PhDr. Anna Housková, CSc.
Oponent: Doc. PhDr. Hedvika Vydrová
Datum obhajoby: 24. 9. 2008

Martina Filipová předložila koncizní práci, v níž úsporným a sevřeným způsobem dokázala pojednat o hlavních aspektech zvoleného tématu. Přestože osobnost a dílo Vargase Llosy patří k nejvyhledávanějším námětům odborných studií (české univerzitní práce nevyjímaje), studentka si našla vlastní cestu k uchopení problematiky času a prostoru v jedné z nejvíce diskutovaných próz peruánského spisovatele, románu *El hablador* (1982).

Počáteční kapitola sice čtenáře poněkud znejistí, zda základní téma nebude rozmělněno v porovnávání tzv. románů *pralesa*, jejichž výběr a typologické vymezení mohou být navíc vždy podrobeny námitkám (tak např. o románu *Ztracené kroky* je možné uvažovat i jako o existenciálním románu, o *Vypravěči* jako o dílu postmoderny; také by asi neobstálo tvrzení, že romány 19. století zobrazovaly schematicky americké vnitrozemí jako rajský prostor). Ale musím konstatovat, že se autorce podařilo vyhnout většině úskalí podobného postupu a naopak si vytvořit solidní základ pro výklad specifického pojetí prostoru a času ve *Vypravěči*. Oporou jí nesporně byla Lotmanova studie o struktuře výpravného textu, jejichž některých pasáží a konceptů se zdarem a podnětně využila při vlastním rozboru výpravného prostoru a jeho vztahu k postavám v románu *Vypravěč* i v prózách, s nimiž ho porovnává. Zajímavě jsou také aplikována východiska Eliadeho a Bachtina na rozbor problematiky času cyklického a lineárního (např. v rozdílném pojetí návratu v čase u protagonisty Carpentierových *Ztracených kroků* a „Maškarky“ v románu Vargase Llosy).

Otázky pro možnou diskusi vzbuzuje kapitola věnovaná časoprostoru Machigengů. Zdá se mi, že autorka práce zde poněkud ztratila odstup od látky jakožto fikce. Charakterizuje chování Machigengů v souladu s Eliadovým konceptem „předmoderního“ člověka, aniž by bylo vždy patrné, že si je vědoma toho, že obraz, jaký si ona (a další čtenáři románu) utváří o této komunitě, je dán fikcí, dokonce násobenou (víme o nich to, co nám vypráví vypravěč románu, který nám prostředkuje to, co vyprávěl „vypravěč“ (el hablador) Mascarita. Přitom právě problematika „pravdy“ a „lži“ románu je jedním ze stěžejních témat Vargase Llosy a Martina Filipová mu právem věnuje jednu další kapitolku.

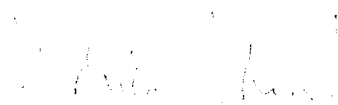
Za zdařilou pokládám kapitolu o utopii, v níž studentka zajímavě poukazuje na odlišné koncepty utopie u Aínsy, Houskové a Vargase Llosy a konfrontuje uplatnění principů utopie ve *Vypravěči* a zvolených románech jiných autorů. Další pohled nabízí oddíl věnovaný symbolice *pralesa*; komparace je tentokrát vedena napříč dílem Vargase Llosy a akcentuje sociálně kritickou perspektivu. Naproti tomu závěrečné pojednání o stylistické odlišnosti (dala bych přednost termínu „narativní“ před „stylistický“) děl různých tvůrčích období Vargase Llosy mi připadá poněkud zběžné; dá se to však pochopit, vezmeme-li v úvahu množství prací, které i u nás již byly tomuto problému věnovány (spíš překvapí, že na ně autorka neodkazuje). Ale i tady najdeme řadu cenných postřehů zejména o uplatnění a proměně některých postupů, jimiž Vargas Llosa proslul v 60. a 70. letech, právě v románu *Vypravěč*.

Práce je kultivovaně a korektně napsána (několik chyb v interpunkci, jedna „hrubka“ – „lidmy“ na str. 33 - a občasné opomenutí kurzívy ve značení titulů děl na tomto konstatování

nic nemění). V odkazech na použitou literaturu je nepřesně zaznamenána několikrát citovaná studie J. M. Merina. Poprvé na str. 26, kde je nicméně už odkaz na „Cit. dílo“. V závěrečné bibliografii se pak Merinovo jméno neobjeví vůbec. Teprve po delším pátrání je zřejmé, že jde o jednu ze studií sborníku *El dominio del tiempo*, který měl být v bibliografii uveden jako dílo kolektivní (VV.AA), případně pod jménem editora, a dále pod jménem všech autorů dílčích studií, na něž se v práci odkazuje. Ale toto je vcelku drobné nedopatření. Za závažnější pokládám jinou věc.

Již v úvodních kapitolách jsem postrádala španělské tituly děl, o nichž práce pojednává (při první zmínce o nich, v dalším textu by jistě už stačil jen český titul), ale nakonec jsem přistoupila na to, že jsou uvedeny alespoň ve španělském résumé. V analytických kapitolách mi chyběly původní jména či přezdívky postav (např. „Maškarka“ nebo „nezdoba“ mi bez příslušného vysvětlení připadaly málo sdělné). Ale teprve v průběhu dalšího čtení jsem si uvědomila, že i citáty z primární literatury jsou uváděny pouze v češtině a že v závěrečném soupisu použité literatury ani jedno dílo nefiguruje v originální verzi. Pokud by předložený text vznikl pouze na základě překladové literatury, pokládala bych to za vážný nedostatek jinak nesporně zdařilé práce.

Práci navrhuji přijmout k obhajobě.

Praha 17. 9. 2008

Doc. PhDr. Hedvika Vydrová